

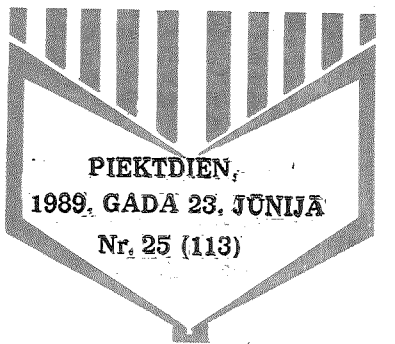
Sveicam kolhoza jubilejā!

Latvijas
Sociālā
Demokrātiskā
Darboņtāka

VISU ZEMJU PROLETĀRIESI, SAVIENOJĪETIES!

JAUNĀIS CEĻS

AGROFIRMAS «SARKANAIS OKTOBRIS» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

PIEKTDIEN,
1989. GADA 23. JŪNIJĀ
Nr. 25 (113)

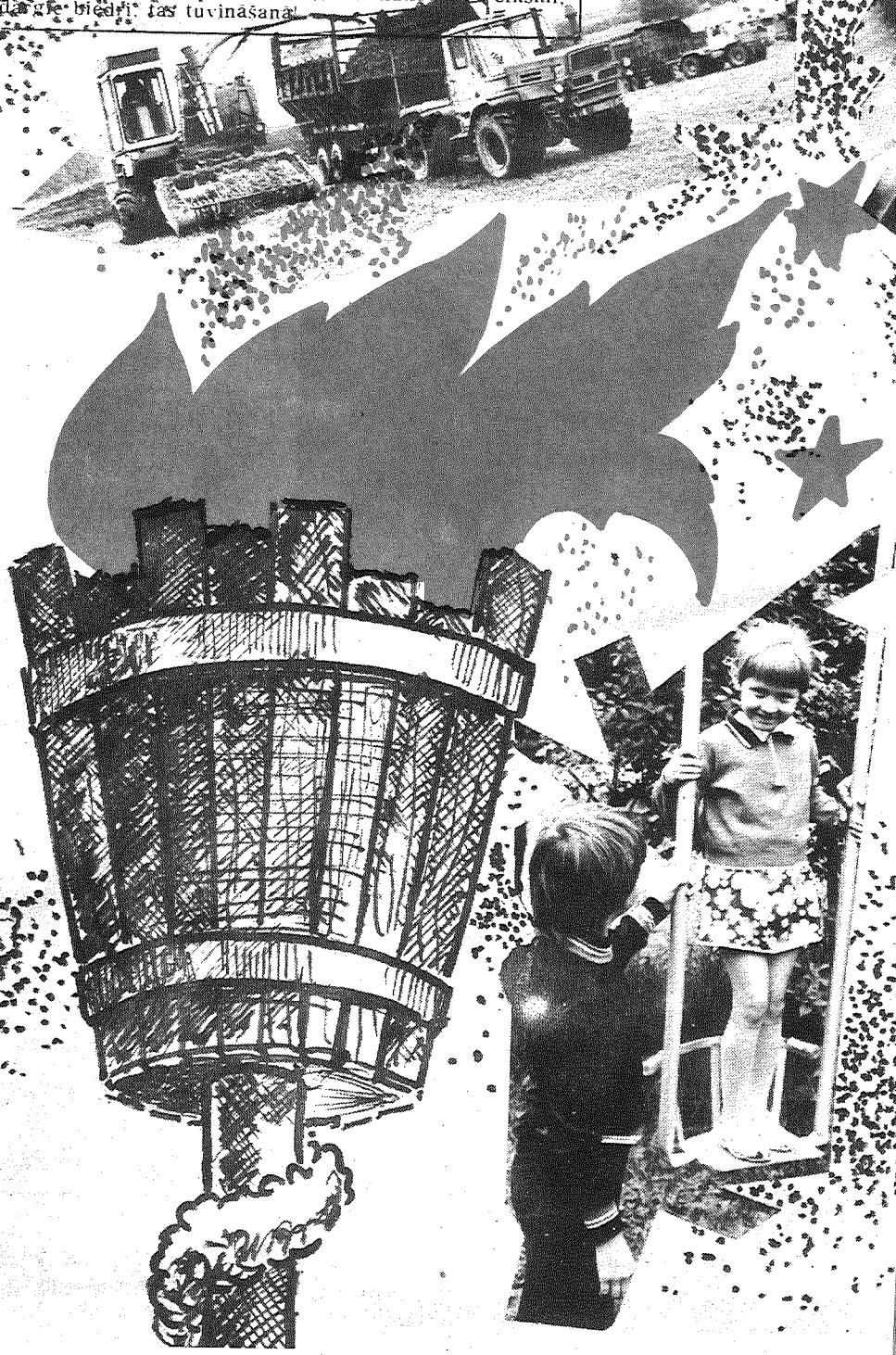
Cena 2 kap.

Dārgie biedri!

Sodien Latvijas pakalnos atkal zviļo Jānugunis, skan dziesma un gavīles. Tas ir prieks par padarīto. Līgo svētki ir zemkopju svētki, jo tikai viņi, būdami pie dabas un kopā ar to, varēja izjust vasaras zenītu, pilnbriedu, kad jau vairs ilgi nav jāgaida līdz jaunajai ražai — rudzi zied. Uz majām līgo siena vezumi. Vasaras saulgriežu nakts ir vienīgā gadā, kad jauniem pušiem un jaunam meitām nav jāguļ, jo kas gulēs, tas gulēs arī visu vasaru. Par veciem laudim runa neiet — tie savu padarījuši, tie var atpūties.

Ari šodien mēs godinām darba veteranus, tos, kuri bija pirmie kopsaimniecību locekļi, kuri par tādām kļuva mazliet vēlāk. Bet jau nostrādājuši trīsdesmit, divdesmit gadus. Jo tālāk atskatāmies uz pagātni, jo bijis grūtāk, bet viņi pūlējās, nerēķinoties ne ar ko, un tikai pateicoties šiem sava novada sīkstajiem patriotiem, viņu neatlaidībai, saimniecība droši kapusi pa četrus desmitu gadu kapņēm, un tagad to jau salīdzina ar lielu kuģi, kas uz sava klāja uzņēmis pārstrādes rūpniecības parstāvjus. Ar to pirmo kolhoznieku, kurus šodien godinām, ar viņu dēlu un meitu rokām kolektīva saimniecība varejusi kļūt par bāzi agrofirmai.

Aizņējus četri gadu desmiti. Cilveka mūža tas ir pīnšpēds, vasaras saulgriežu laiks. Kolhoza mūža tas ir izķepurošanās no bērnu autiņiem. Un mēs varam priecāties, ka mūsu lolotais bērns ir veselīgs un strīps, to gaida, patiešām gaiša nākotne. Veiksmi, dārgie biedri, tas tuvināsana!

Nopelniem bagātīe

Kupriņans Anuškovs, Zotiņks Balalajevs, Agneja Baškova, Valentīna Bernāne, Stepans Bumažkins, Marija Butkāne, Nadežda Čiša, Fjodora Cvetkova, Natālija Daniļova, Grigorijš Krotovs, Pēteris Laizāns, Vera Leonova, Platons Leonovs, Jevagrijs Maksimovs—Fjodorovs, Anna Meluškāne, Tekla Meluškāne, Valentīna Meluškāne, Kirjana Mihailova, Jefims Mihailovs, Jānis Mūrnteks, Tarass Orlovs, Janīna Paunīna, Leontīne Paunīna, Dmitrijs Piskunovs, Genovefa Rutkovska, Roberts Skutelis, Vladislavs Smukša, Zinaīda Smukša, Veronika Smeļkste, Ksenija Tolstopjatova, Jazeps Upenieks, Jazeps Uzulnieks, Veronika Valtere, Janis Valters, Helēna Vasļevska, Janīna Vasļevska, Tatjana Vašurova, Jazeps Veigulis, Pēteris Veigulis, Sofija Vjakse, Veronika Zagorska.

Goda grāmatā

Vasilijs Abajevs, Dmitrijs Amosovs, Jurijs Aukšmuksts, Valērijs Bahanovs, Aleksandra Daniļova, Vasa Daniļova, Bronislavs Endzelis, Veronika Golubeva, Pelageja Ivanova, Leonīds Ivanovs, Arkadijs Jevdokimovs, Jānis Klibais, Olga Kokoriēte, Grigorijš Medvedjevs, Agripina Mihailova, Jānis Ozoliņš, Ivans Pastars, Jazeps Pauniņš, Aivars Pokšāns, Aleksandrs Rudzāts, Anna Selezņova, Domna Semjonova, Pēteris Skutelis, Bronislavs Sondors, Vasilijs Timošenko, Jānis Tučs, Bronislava Vilcāne.

Līgo! Līgo!

Līgo jeb Zālu vakars ir sodien, bet jau labu laiku pirms tam ne tikai mākslinieciskās pašdarbības dalībnieki, arī citi izmēģināja balsis, lai labāk skanētu. Tie jau nebūtu Jāni, ja negatavotos. Ne tikai saldais alutiņš atraisa un padara skanīgākas balsis, bet arī kārtīga sagatavošanās. Vai, eku, cilvēces skaistākā daļa — sievietes. — pasarg dieš, ja kādai paliktu nezīvēts. — Tomēr Līgo ne mūs izdomāta un ne mūsu ieviesta ir tradīcija aplot visus — labos un sliktos, cilvēkus un viņu darbus. Tad nu lai, top! Līgo dziesmas ir buramdziesmas.

Starp citu, līvu valodā vārds «līgo» ir «lai top!»

Papardes zieds

Vēl jau tas Jānis bija aiz kalniem, bet sāka daudzīnāt. Kas tad viņš tāds ir? Atšķiru dainu grāmatu un izlasīju — zemk pu auglības dievs, sargātājs no mošķiem un raganām, launām acīm. Nav slikti, Tiri patikami ir arī ieņemt uz krūts brangu alutiņu, palustēties pie ugunsкура. Tik tāl visu zināju, bet tas, ko pastāstīja kaimiņiene, pensionāre Līga, mani galīgi aizgrāba.

Stagnācijas gados jau tos Jānuš svinēja, skatīdamies pa malām, vai nenāk kāds pašarnieks, lai izjauktu ugunsкура, nogāztu kārti ar darvas spaini, un milicis, lai sauktu pie kārtības par sabiedriskā miera traucēšanu. Kāds tur miers, kad visi kā negudri lēca pāri ugunskurim par spīti aizliegumiem! Bet tad, kad Līga bijusi jauna meitene, tad gan gājis ļautri. Viss lielākais prieks Jānu nakti esot tās izdarības. Vispirms jau dienā ar meijām jāizpuško mājas un pagalmi, no meža, atmuguriski ejot, aiz galotnes jāatveik pilādzis launu garu atbaidīšanai. Tas, kam galvā ozollapu vainags, dabū svētību. Pēc saules rieta un līdz pat asmai jāraugās, lai neizdzies uguns — tad pasargāsi sevi no mošķiem.

Līgas jaunībā jau kaunējusies, bet agrākā senatnē kailas meitas un sievietes Jānu nakti no kalna vēlušās uz leju, jo saskarsme ar zemi un rasu varējusi darīt brīnumus — apbalvot ar visdārgāko — auglību. Tad tāpat kailas dziedājušas līnu laukā. Arī citiem līgotājiem vajadzējis nomest drānas, degt lāpas un iet uz tuvāko ezeru vai upi peldēties. Bet meitām jau obligāti pirms saules lēkta vajadzējis mazgāties — kļuvušas skaistas.

Daudz viņa pastāstīja, piebilstot, ka šogad, kad jānošana atļauta oficiāli, būšot liktas lietā senas tradīcijas. Kā lai neiet pulkā pie visiem?

Uzņēma kā sengaidītu ciemiņu. Deva pamalot alu, pagāršot Jānu steru, rāva līdzī uz dziedāšanu. Pamažām pietuvotās pusnaktis, papārzu dziedāšanas laiks. Pustumsā līgotāju barā noskatījū šmaugu sievietes stāvu ar vainadzinu galvā. Vedu līdzī — lai labāka meklēšana.

Pamodos reizē ar pirmo saulstaru. Tūlīt skatījās pēc tās smukmeitiņas, ar kuru pa mežu meklējām papardes. Līdzās sēdēja Līga, tā pati pensionētā kaimiņiene — un smaidīja: Jānunaktis, kad sievietēm galvās ir vainadzīni, visas padarot jaunas.

Dūšu un cerības atrast īsto papardes ziedu nezaudējušais Benedikts KAULACIS

Jānis jāja, Jānis jāja
Visu garu vasarinu.
Nu atjāja, nu atbrauca
Pašā Jānu vakarā,
Pašā Jānu vakarā.

Visu nakti līgojoti,
Jānos govīs neslauciet,
Ganos agri nedzeniet,
Sed ragana krūminosi,
Ar sudraba slauktuvīti.

Pašā ziedu laicinā,
Vaska sveces rocīnā,
Tās dedzina Jānu nakti,
Lai redz celu Jāna
bērni.
Plūcam zāles, raujam
zāles.
Taisam vietu Jānišami,
Jānišami galva sāpi.

Lec, Jāniti, kur
lēkdamis,
Lec lopīnu laidarā,
Izmin ušņas, izmin
nātras.
Tiri manu laidarinu,
Tautas dziesmas
ilustrējis
Gunārs VILCĀNS

Skumīgi paskatījāmies, kā kalna galā ap uguni, kuru lēkāja ēnas un skānēja dziesmas. Kāds no turienes māja un sauca, sak, nāciet barā. Bet mans Lovītis tāds saguris. — Varbūt pameklēsim, kur šeit ir papardes? — prasu. Sis paskatījās uz savām jaunajām sandalēm un novilkā: rasa!

Vēl sauca un māja no kalna gala. Bet Lovītis smagi nopūtās un pasacīja: lai arī rītdien brīvdiena, esot panēmis darbu uz māijām.

Uzmetu acis pelnu čubīnai ugunsкура vietā un cēlos līdzī. Ja tik nevalīgi, apkrauti ar darbiem būs mūsu vīriņi, tad mums ne tikai papardes ziedu neredzēt, arī pie mantiniekiem netikt. Rozalija KURME—LOVE

Nekur nav teikts, ka Zālu vakars un papardes zieda meklēšana pieder tikai tiem jaunajiem, neprecētajiem, bet gredzenotajiem pāriem jāsēd mājās. Kad visapkārt valda liksme, arī mūsu prāts sāka nesties uz ausībām. Uzrāvu mugurā savu labāko kleitu, ar kuru pie altāra gāju, liku, lai mans Lovītis noskrāpē no zoda bārdas rugājus, uzvelk labāku štāti un piesien pie kakla šlipsi. Sis gan mēģināja bilst uz mani: kur tāda pusplika iešot vazīties tik aukstā naktī, un tik plikiem stībiem — odus barot.

Nolūkojām lauka vidū brangu ozolu — kolhozs vēl nebija paguvjis nozāģēt. Malku mēs gan līdzī nepaķērām, zem ozola Lovītis atrada tikai divus nokaltušus zarus.

RUTALA LATGOLA

Naguti, Sauleite,
Apeinu dorzā!

Apeinu dorza
Galvena sopes
Atios i Mēnesis
Kumelu dzirdēt
Devenu ratenu
Svints kumeienu
Bēdz, bēdz, jo dreizi!

Lai nasadzoni!
Puiši (Mēneši): «Voi
toli Sauleite?»

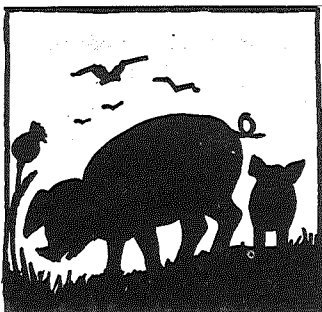
Meitys (Sauleitis):
«Aiz devenim verstim,
Puiši: «Voi vares da-
dzeti?»
Meitys: «Tureisi kru-
tas kotas un osu peicku,
tod dadzeisi.»

Jāni's nāca par
gadskartu
Savus bērņus apraudzīt...
Ražens vīrs ar vaigu
sārtu.
Lai jau projām dotos rīt.

Kad viņš mājā — sievai
prieki,
Laimē starodama tvīkst.
Dārzā dadži kuplo
nieki, —
Kultūraugi stīdz un nīkst.

Nu ir vala rukšu baram,
Kur tik karo — ej un roc.
Cilvēks laimīgs, priekā
stāro:
Saimnieks mājā — liels
ir gods.

Jānu naktī, meijām tvanot,
Upē vilņi saldi čukst.
Jānis izdves: «Miļā mana,
Jūti nu, kā sirds man
pukst?»

Miļā tam pie krūtīm
glaužas,
Dārgam viesim plecus
skauj, —
Apkārt Jānu tumsa aužas,
Noslēpumam uzplaukt
ļauj...

Bet, kad uzlec rīta saule,
Jānis steigšus projām let.
Smaida viņam pasaule:
«Citugad vēl sagaidiet!»...
Antis LICUJĀNIS
AUTORA bildes

Redaktors A. RANCĀNS

JAUNĀIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofirma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732

Pasūt. 772
Met. 1100

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespiedloksne.